

activitat 4

TESTIMONIS

Aquestes persones han optat per no callar i actuar.

Llegiu les breus notes biogràfiques d'algunes persones compromeses amb la lluita contra la tortura i la pena de mort.

Sister Helen Prejean, religiosa catòlica dels E.U.A. Vivia al servei dels pobres en un barri deprimat de Nova Orleans. Un dia del gener de 1982, un membre de la Confederació de presons li demana si vol mantenir correspondència amb un condemnat al corredor de la mort. La correspondència, primer, i el guiatge espiritual fins a la mort, de Patric Sonnier a la presó de Louisiana van transformar la vida d'aquesta religiosa, que va saltar al públic amb la publicació de la novel·la *La Pena de mort*, la qual va ser portada al cinema dos anys després sota la direcció de Tim Robbins i amb la participació de Susan Sarandon i Sean Penn.

Sister Helen avui és una conferenciant incansable a favor de l'abolició de la pena de mort, que s'ha aproximat als familiars de les víctimes i ha tractat d'entendre els seus conciutadans que encara estan a favor del manteniment d'aquest càstig cruel i injust.

Susan Sarandon, Roy Bourgeois i Sister Helen Prejean

Roy Bourgeois, capellà catòlic nord-americà, fundador de l'associació SOA WATCH (School of the Americas Watch).

Ex-combatent de la guerra del Vietnam, Roy Bourgeois va ser ordenat capellà catòlic i va marxar a Bolívia cap als anys setanta, on va ser testimoni de nombrosos casos de tortura. Va haver d'abandonar el país per amenaces, però a El Salvador va continuar la seva tasca compromesa: allí va viure l'assassinat de monsenyor Óscar Romero i de quatre religioses americanes, dues de les quals eren molt amigues d'ell.

Tot investigant les causes d'aquestes atrocitats, va descobrir que *els* militars implicats havien estat formats a l'Escola de les Amèriques. A poc a poc va poder establir la relació que hi havia entre la formació militar rebuda en aquesta escola i algunes greus violacions dels drets humans.

Aleshores va emprendre una lluita per obtenir el tancament de l'Escola de les Amèriques. Així va néixer la SOA Watch, el 1990.

Les campanyes i accions que han fet les diverses organitzacions compromeses amb la SOAW (entre elles l'ACAT Internacional) han aconseguit que el pressupost d'aquesta s'hagi reduït i que una bona part de congressistes dels Estats Units estiguin considerant-ne el tancament.

Miquel Àngel Femenies, veí de Sant Feliu de Codines, va veure la projecció d'un programa "30 minuts de TV3" la primavera del 1997 en què es relatava la situació d'un ciutadà espanyol que es troba al "passadís de la mort" tot esperant la seva execució a la cadira elèctrica. La notícia el va impressionar fortament i amb un grup de persones de la seva població van formar, l'estiu del 1997, el "Moviment pro Joaquín Martínez", que tenia per objectiu difondre la notícia, recollir suport i fomentar l'opinió. El novembre de 1999 el Tribunal Penal de l'estat de Florida va admetre a tràmit la revisió del cas. Aquest sol pas va costar més de 25 milions i moltes gestions, cartes, accions públiques, notes, escrits als mitjans de comunicació ... que en Miquel i la gent del seu grup van fer conjuntament amb moltes altres organitzacions. Finalment, després de la revisió, on es van veure moltes irregularitats, va ser considerat innocent.

Estrella Ramon, valenciana, escriptora de literatura infantil. El seu compromís amb Amnistia Internacional la va portar a plantejar-se com posar el seu art d'escriptora a l'abast d'un públic poc acostumat a sentir parlar de detencions arbitràries, tortures o maltractaments. Tan bon punt s'ho va plantejar, es va posar a escriure. El resultat és un llibre simpàtic, amb un contingut molt compromès, que trobareu en una de les activitats d'aquesta carpeta: "Rata Robinata, pèls de tomata".

Salima Ghezali, periodista i actualment escriptora. Va viure la repressió del govern algerià als anys noranta i va denunciar la situació que patia el seu país. Viu a Alger sota amenaça de mort: amenaçada pels fonamentalistes, però enemiga també de l'actual règim. L'any 1989 va publicar a París un llibre que recollia tota la seva denúncia. El 15 de març d'aquell any el diari AVUI la va entrevistar. Aquest és un fragment de la conversa:

- Té por?
  - En tinc, i de diferents tipus. Depèn del moment, una domina l'altra.
  - Quines menes de por?
  - En tinc una d'animal: la por de morir. Però en tinc una altra: la por de veure morir els altres sense poder fer-hi res.
- Quan em llevo al matí i veig a les notícies o sento a la ràdio que han mort cent persones i penso que ningú no les ha ajudat: quan penso també en tots els crits que deuen haver fet abans de morir; m'esgarrifo i crec que no val la pena de viure. Si després d'una massacre d'aquesta mena s'ensorrés el món, diries:
- "Bé, almenys ha passat alguna cosa". Però maten infinitat de gent i no passa res. És una por inexplicable.
- I la paraula?
  - L'únic que et queda després d'una matança. La paraula trenca totes les coartades sobre la ignorància del que passa.

Ramon Piqué, va ser detingut el juny del 1992 en l'operació Garzón contra independentistes catalans, per por que interferissin en el desenvolupament dels Jocs Olímpics de Barcelona.

Va ser torturat com molts companys seus. Aquest és un petit fragment del seu testimoni:

"... em posen una bena als ulls i em condueixen a una altra sala. En aquesta sala em cobreixen el cap amb una bossa de plàstic, bossa que aniran estrenyent, col·locat jo de genolls, per darrera produint-me una forta sensació d'asfíxia. Realitzen aquesta operació diverses vegades tot recordant-me que una persona pot aguantar fins a cinc minuts sense respirar.

Crec que són unes tres persones les que fan l'interrogatori, però només puc identificar les veus. Em diuen que si tinc alguna cosa nova a dir aixequi la mà. Jo no tinc res a dir, però la sensació d'ofec i el pànic que m'envolta fan que aixequi la mà contínuament, tot i així encara em demanen si de debò és una cosa nova. La meva impotència és total i la meva por cada cop més gran. De seguida, i sense treure'm la bossa del cap, comencen a colpejar-me dues o tres persones alhora. Diuen que acabaré parlant.."

Malgrat l'experiència viscuda, que mai no s'oblida, avui dia, en Ramon Piqué treballa a l'Associació Memòria Contra la Tortura, una de les moltes associacions contra la tortura de l'Estat espanyol.

Inge Genefke

Durant els anys vuitanta, aquesta neuròloga de Dinamarca, va fundar el Consell Internacional d'investigació i Rehabilitació de les Víctimes de la Tortura (IRCT). Actualment l'IRCT compta amb 200 centres mèdics a 70 països. Metges, infermeres, psicòlegs, fisioterapeutes i altres

professionals de la salut estan treballen, molts com a voluntaris, per tractar de pal·liar el patiment físic i mental de les gairebé 35.000 persones que demanen ajuda als centres de rehabilitació cada any. Aquestes són paraules d'Inge:

" En els gimnasos dels centres podem trobar coixins sobre els quals tornen a caminar els qui van ser colpejats durant dies a la planta dels peus; grans pilotes de colors que tornen la mobilitat i la confiança als qui van tenir els braços lligats a l'esquena..

...La tortura és un instrument del poder contra la democràcia. La majoria de vegades, un torturador no busca informació (quantes vegades firmen les víctimes papers en blanc!). El que busquen és trencar la persona. Per això la rehabilitació és bàsica. Quan un país aconsegueix sortir del terror, la resistència ha estat sistemàticament torturada i no poden tenir polítics efectius. La gent bona ha de tornar per a formar part de les noves democràcies!...

... No hi ha gest massa petit. En tots els països rics hi ha refugiats que han estat víctimes. Cada menyspreu els torna a les cambres de tortura, cada insult és un flash-back. Fes-los sentir benvinguts; convida'ls a un cafè."